

'Een goeie buurt maak je samen'

Interculturele bewonersnetwerken

Stap 1	Van ergernis naar iets gezamenlijks doen
Stap 2	Bewoners werven bewoners
Stap 3	Netwerk vormen
Stap 4	Actieplannen maken & uitvoeren
Stap 5	Netwerk onderhouden

Ik wandel door mijn straatje, mijn buurt, mijn stek. Terwijl ik de eentonige rij van belwinkels en supermarkten passeer, zie ik hoe de hond van mijn overbuurman een dampende drol draait midden op de stoep. Zijn baasje kijkt een andere kant op. Ik zucht en kijk ook maar weg. Even verderop, in het plantsoen, spelen drie kinderen fanatiek tikkertje. Ik ken die koters wel, het zijn stoere knaapjes en hun ouders kijken weinig naar ze om. Eén van hen – grote bos bruine krullen, te grote sportsneakers aan – spuwt een flinke fluim op de stoep. Ik vraag me af of hun toekomst ook in dit buurtje ligt, en hoe het er hier over 15 jaar uit zal zien. Schoner? Veiliger? Socialer? Samen moet je daar toch iets mee kunnen?

Als jij er zo over denkt, is dit boekje misschien iets voor jou. Ontdek hoe je **samen met anderen de sfeer van jouw buurt kunt verbeteren!**

Voorwoord

In elke buurt zitten talentvolle mensen 'verstopt'. De één kan goed met z'n handen werken, de ander kan goed plannen bedenken. Iedereen kan wel iets. Tegelijkertijd heeft ook iedereen wel een bepaalde mening over de buurt. Jij ook, ongetwijfeld. Je vindt je straat of buurt misschien mooi groen, maar te druk. Of je ziet dat veel werklozen op straat hangen. Of je weet dat er veel ouderen eenzaam zijn. Waarom kunnen bewoners daar niks aan doen? Er is zoveel talent in de buurt! Je moet alleen even weten wie wat kan, en wie wat wil doen! Zo kun je samen werken aan een mooie, veilige en gezellige buurt!

Heel veel mensen zijn je al voorgegaan: jong en oud, van allerlei culturen. Een voorbeeld zijn de buurtpanels die Stichting 'De Wijk is van ons Allemaal' vanaf 2002 heeft gesteund. In een buurtpanel zitten acht tot twaalf mensen, van alle leeftijden en kleuren. Ze vormen een soort bewoners-netwerk. Samen doen ze goeie dingen voor hun straten en hun buurt. Daarin voelen ze dat ze zij aan zij staan, voor één doel. Natuurlijk heeft ieder zijn eigen voorkeuren en wensen. Maar: in een buurtpanel kijken de mensen ook naar het gezamenlijk belang. Je leeft toch met elkaar in één wijk, en graag zo prettig mogelijk! Om het groepsgevoel sterk te maken, kiest een buurtpanel een eigen naam. De sfeer is ook heel belangrijk voor de groep. Veel vergaderen is saai, maar leuke acties opzetten geeft wel lol in het meedoen. Dat staat voorop: je moet er vooral plezier in hebben, samen met leuke buurtbewoners!

In dit boekje vind je stappen die je kunt zetten om óók iets te doen voor een betere buurt. We wensen je veel leesplezier...en ontzettend veel succes!

Wat doet Stichting 'De Wijk is van ons Allemaal'

Steeds meer mensen leven hun eigen leventje zonder te weten wie de burens zijn. Een groeiend aantal wijken wordt steeds gemengder qua bewoners: jong, oud, allerlei leefstijlen en culturen. Dit alles maakt het best ingewikkeld om met elkaar samen te leven. Irritaties, conflicten en een kille sfeer kunnen het leven in de buurt verzuren. Dat heeft een negatief effect op de samenleving als geheel! Stichting De Wijk is van ons Allemaal zet zich daarom in voor levendige, multiculturele wijken. In 1996 werd 'De Wijk is van ons Allemaal' in Nederland voor het eerst zichtbaar in een landelijke campagne in 40 wijken. Om dit initiatief te versterken, volgde in februari 1997 de oprichting van de onafhankelijke Stichting De Wijk is van ons Allemaal.

Vanaf 1999 is De Wijk met eigen mensen actief in een aantal wijken. Daar ondersteunt zij bewoners die samenwerken voor een betere buurt. Stichting De Wijk is een burgerorganisatie: het draait om de eigen verantwoordelijkheid en inzet van de 'gewone' burger. Die heeft de hoofdrol!

Om al die actieve burgers met elkaar in contact te brengen, werkt Stichting De Wijk de komende jaren aan de oprichting van een landelijk netwerk van actieve bewoners, een zogenaamde 'Buurtcommunity'. Op internet, maar ook tijdens een Wijkbeurs kunnen bewoners uit het hele land met elkaar hun ervaringen uitwisselen. Zo leren we van elkaar en doen we nieuwe ideeën op over het verbeteren van de eigen buurt. Dat is goed, want als je alles in je eentje moet verzinnen, kom je niet zover. Bovendien kun jij anderen ook laten meeprofiteren van jouw talenten en kennis. Zo ben je mekaar van dienst en krijg je nog meer lol in je werk als actieveling voor de buurt!

Van ergernis naar iets gezamenlijks doen

Prettig en veilig wonen is belangrijk. Maar er gebeuren soms dingen in je buurt die je ergernis wekken, waar je van schrikt of die je helemaal lam kunnen slaan. Hoe kun je ervoor zorgen dat je niet in de ergernis of verlamming blijft steken, maar er iets mee kunt gaan doen? En hoe hou je het positief?

Ga na of andere mensen in je buurt ook die ergernis delen. Knoop een praatje aan met je buren, of – als je dat durft – met anderen in de buurtwinkel of op straat. Of praat erover met je eigen kennissen in de buurt. Zijn er meer mensen die het zo zien? En zien die mensen ook de goeie kanten van de buurt?

Bespreek met elkaar waar je ergernis op slaat. Waar komt het vandaan?

Waarom zijn er zo weinig leuke winkels? Komt dat door de gemeente of laten bewoners niet genoeg van zich horen? Of zien ondernemers niet genoeg kansen in de buurt? Waarom laat een buurman zijn hond maar overal uit? Is hij echt zo asociaal of zijn er ook geen uitlaatplekken? Waarom kijken sommige ouders niet om naar hun kinderen? Vinden ze het gewoon niet hun verantwoordelijkheid?

Lucht je hart, maar blijf niet steken in hoe slecht het allemaal is. Je buurt heeft vast ook positieve kanten. Probeer na te gaan wat je zelf of samen kan doen om die positieve dingen te versterken.

De vraag is vervolgens: wat kun je als bewoner doen aan de dingen die je ergeren? Ga er vanuit dat er altijd wel iets is dat je kunt doen. Hoe klein of groot, er is altijd iets goeds om te ondernemen.

Een voorbeeld: Heel herkenbaar in veel buurten is de anonieme sfeer. Dit vinden de meeste mensen heel onaangenaam. Veel mensen denken dat ze daar zelf niks aan kunnen doen of ze durven er niets aan te doen. Het leggen van contact met onbekenden is ook wel eng. Hoe kun je hier toch op een goede manier mee omgaan? Hoe kun je er zelf concreet mee aan de slag?

Benadruk in gesprek met bewoners dat de problemen (én de oplossingen) van 'ons allemaal' zijn. Zet de volgende vraag centraal: wat kunnen we er zelf aan doen en wie kan ons daarbij helpen om dat voor mekaar te krijgen.

Probeer het langs elkaar heen leven van mensen te doorbreken.

HELP! Hoe doe ik dat dan als bewoner? Probeer bijvoorbeeld medestanders te krijgen door eens een praatje aan te knopen met buurtgenoten. Begin dan over dat thema, dat je bezighoudt. Waarschijnlijk ben je niet de enige die zich zorgen maakt!

De anonimiteit is een belangrijk onderliggend probleem in onze samenleving. En bedenk: in je eentje ga je de problemen in de buurt niet te lijf, daar heb je andere mensen bij nodig. Samen sta je sterk!

Bezoek plekken waar veel mensen bij elkaar zijn. Bijvoorbeeld een wijkfeest of moskee, een buurtcentrum of koffiehuis. Ga daar, met je medestanders, wat korte gesprekken houden. Trek op met mensen waarbij je energie voelt, aan eeuwige zuurpruimen heb je niet zoveel.

Als je alleen niet-moslimbewoners in je club hebt is een bezoek aan de moskee misschien een brug te ver. Probeer in dat geval een moslimbewoner in je netwerk te verwelkomen. Deze heeft weer zijn of haar eigen netwerkje binnen sommige moslimgroepen en wellicht de lokale moskee).

Daar waar de situatie in de wijk al te ver is afgeleden, zou een deskundige buitenstaander uitkomst kunnen bieden. Bijvoorbeeld iemand van het gemeentelijke buurtbeheer, de woningcorporatie of het welzijnswerk. Dat is natuurlijk afhankelijk van de mate van verloedering. Maar als het gaat om een uiterst onveilige situatie, dan is misschien allereerst de inzet van de politie gewenst. Bewoners gezamenlijk kunnen dan de politie vragen actiever op te treden.

Een beroepskracht kan

- je helpen om in de media aandacht te vragen voor de wijk
- ondersteunen als je meer medestanders wilt werven
- tips geven als je je stem wilt laten horen richting de politiek
- de rol van voorzitter tijdelijk op zich nemen
- en nog veel meer...

Kom ook zelf met ideeën!

Step 2

Bewoners werven bewoners

Optie 1

**Met een kleine club
medestanders zelf aan de slag**

* Een clubje medestanders nodigt buurtbewoners uit om rond de tafel te zitten (buurtbrainstorm of ideeënavond). Kom maar op met ideeën!

Optie 2

**De club schakelt een
beroepskracht in**

* Voor het opzetten van een brainstorm of ideeënavond moet je niet aarzelen om een beroep te doen op een duizendpoot (beroepskracht).

* Als je het een vergadering noemt, schrik je de mensen af. Ga niet onnodig formeel doen; hou het bij jezelf. Belangrijk is dat jullie een gevoel van saamhorigheid doen ontstaan van een aantal mensen die op een zinnige manier met problemen willen omgaan. Het moet vooral gezellig zijn, er mag gelachen worden en het mag er best wat chaotisch aan toe gaan. Lol hebben staat op 1!!!

* Wel belangrijk is dat je met elkaar aan het einde een actieplan formuleert met een overzicht van wie wat gaat doen.

* Zorg al vanaf de start dat je met een bonte club gaat werken. Dus jong en oud, meerdere culturen en leefstijlen uit de wijk doen mee. De taal zal soms een probleem zijn, maar met handen en voeten kom je ook een eind. Ga er vanuit dat Nederlands de gemeenschappelijke taal is en stimuleer dat ook!

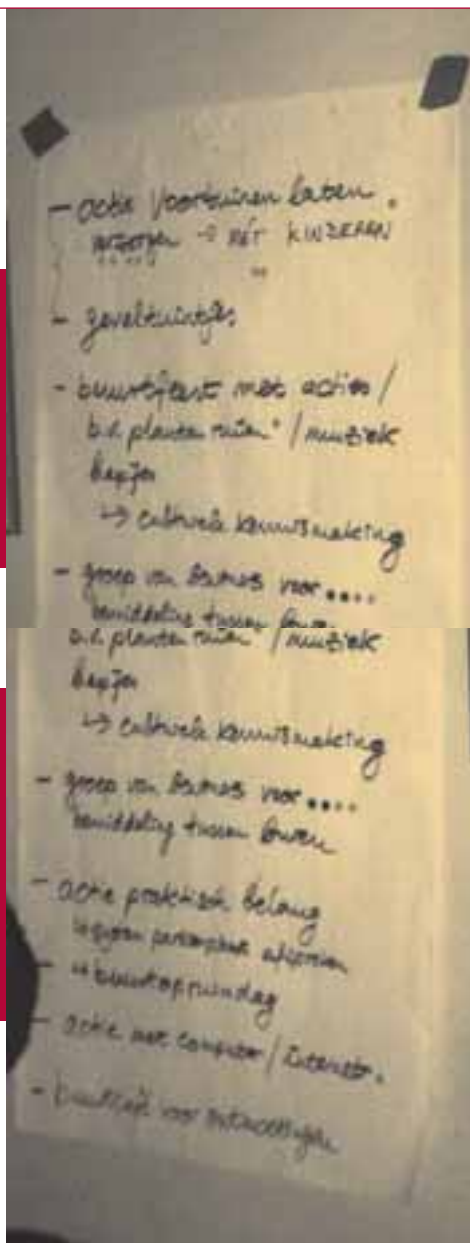
* De taal zal soms een probleem zijn, maar met handen en voeten kom je ook een eind. Mannen **en** vrouwen brainstormen samen, niet apart.

* Hoe vind je een beroepskracht? Gewoon op zoek gaan naar een wijk-beheerder. Of een geschikte persoon in het welzijnswerk. Of kijk eens bij een woningcorporatie. In de gemeentegids vind je bijvoorbeeld veel info. Of loop een wijkcentrum binnen en leg daar je vraag voor!

* Zorg dat je buurtpanel van het begin af aan een open club is. Niet echt een duiventil waar iedereen maar in en uitvliegt, maar ook geen naar binnen gekeerde club. Iedereen die iets bij wil dragen, is welkom.

De sociale controle van ouderen op jongeren moet ontmoedigd worden. Natuurlijk moet er wel ruimte zijn om ook grenzen aan te geven als jongeren daar misbruik van maken. Maar probeer hun energie en talenten te benutten, te stimuleren.

Als enkele moslimmeiden een gemixt dansfeest willen organiseren, dan mag een traditionele meneer dat niet gaan zitten tegenwerken. Activiteiten die alleen ten bate komen van één etnische groep passen niet in de filosofie van het bewoners-netwerk. De buurt is immers van iedereen...

Vindplaatsen

Tips om je netwerk uit te breiden:

- Vraag je Surinaamse, Nederlandse of Marokkaanse buurvrouw of zij nog familie heeft wonen in de buurt, die het leuk vindt om mee te doen.
- Probeer iemand aan te spreken van de Ouderraad op de basisschool – als die enthousiast is, kan 'ie je verhaal doorvertellen aan de andere raadsleden. Zij hebben ook weer veel contacten.
- Kinderen zijn vaak de meest enthousiaste actievelingen om iets voor hun buurt te doen, b.v. folders rondbrengen over een nieuwe buurtactie.
- Kijk in de gemeentegids welke verenigingen er al zijn in de buurt. Misschien is er een hobby-club of sportvereniging die jullie initiatief een goeie zaak vinden. Zij kunnen misschien wel eens helpen bij een activiteit, of zorgen voor nieuwe contacten.
- Knoop 's een praatje aan met jonge Marokkaanse, Turkse en Afrikaanse meiden in je portiek. Misschien kennen zij mensen in hun familie die het leuk vinden aan te haken. Of misschien willen ze zelf wel iets doen!

Duizendpoten zoeken

Een duizendpoot kan heel handig zijn, maar let wel op waar je deze beroepskracht voor inschakelt. Geef hem of haar concrete opdrachten mee, hou de touwtjes in handen. Een duizendpoot kan helpen om professionele instellingen concreet mee te laten helpen. Denk aan de woningbouwvereniging, het buurtbeheer, de politie, opvoedingsondersteuning, opbouwwerk enzovoort. Zo kun je voorkomen dat het buurtpanel met 20 instellingen rond de tafel moet gaan zitten.

Waarom is dat initiatief uit handen nemen eigenlijk zo erg? Ik als bewoner heb ook niet alle tijd van de wereld. Ik wil juist graag iemand die wat van die dingen doet! Ambtenaren, wijkbeheer, opbouwwerkers en buurtagenten wónen niet in jouw buurt. Jij wel. Jij weet dus het beste wat goed is voor je buurt. En jij blijft daar, ook als de buurtagent door een ander vervangen wordt. Of als de politiek de opbouwwerkers wegbezuinigt. Of wanneer de woningcorporatie besluit geen geld meer te geven voor leuke ideeën van bewoners. Jij blijft in je buurt, zij niet. Daarom is het heel belangrijk stevig op je eigen benen te staan. Zelfstandig te zijn. De dingen zoveel mogelijk zélf te kunnen. Óók als het om vervelende dingen gaat, bijvoorbeeld een vergunning aanvragen. Als je eigenlijk álles zelf kan als groep, sta je het sterkst. En voel je ook de meeste trots. Het is niet voor niets jóuw buurt!

Hoe vind je als bewoners een woordvoerder binnen eigen kring ?

Je kunt denken aan het volgende profiel:

Iemand die communicatief is, met mensen door één deur kan. Iemand die over het nodige incasservermogen beschikt en zich niet laat verzuren. Geen wijkburgemeester. Hij of zij heeft een bindende rol, moet mensen kunnen motiveren. Iemand die tijd heeft en/of tijd erin wil steken. Iemand die realistisch is over met wie je iets kan bereiken: beter drie gemotiveerde mensen dan 40 zuurpruimen op je bijeenkomst.

Zorg dat tijdens de bijeenkomsten de bewoners aan het woord zijn. De club zelf bepaalt de agenda. Durf als club nee te zeggen als andere clubs je bij hun plannen en vergaderingen willen betrekken.

A black and white photograph of a group of people, including men and women, sitting around a long table in what appears to be a meeting or conference. Some are looking towards the camera, while others are looking down or at each other. There are glasses and papers on the table.

Stap 3

oD oD oD
oD oD oD

Netwerk versterken

Je bent een actieve club met z'n allen. Je kunt het een netwerk of een panel noemen, maar hoe je het beestje ook noemt, het gaat erom dat je een netwerk hebt van mensen. Leuker en minder zwaar dan het je 'netwerk' noemen is het bedenken van je eigen naam, zoals ze bijvoorbeeld in de Amsterdamse Van der Pekbuurt hebben gedaan: *Een leuke stek in van der Pek!*

Je eerste acties kunnen lekker praktisch zijn. Simpele, maar leuke activiteiten. Op korte termijn uit te voeren. Een schoonmaakactie, of een straatontbijt.

In de Indische buurt in Amsterdam hebben ze bijvoorbeeld een hele grappige actie opgezet om de anonieme sfeer tegen te gaan. Een groepje bewoners liet t-shirts drukken met de tekst 'Hallo buuv!' Getooid met die t-shirts gingen ze vervolgens een wandeling maken door de buurt. Daarbij deelden ze ook pamfletjes uit. Gewoon om mensen eens aan het denken te zetten. Groet je je burens? Waarom wel of niet? Het groepje bewoners knoopte ook gesprekje aan met onbekende buurtgenoten. Daar kwamen hele leuke reacties op. Door hun actie gingen meer buurtbewoners elkaar dus groeten. Niet iedereen natuurlijk, maar wel meer dan voorheen. En dat is een mooi resultaat van een originele actie.

Het is wel belangrijk om ook grotere acties op te zetten. Je kijkt verder dan je neus lang is, het gaat ook om de toekomst. Jullie zijn meer dan een eendagsvlieg. Je kunt na een eerste actie van de club kijken hoe het klikt met elkaar. Hoe voelen we ons? Willen we verder met elkaar?

Het op gang houden van de actieve club van het eerste uur is soms een moeilijk punt. Voorkom dat het formaliseren begint. Het initiatief is spontaan begonnen maar continuïteit is ook nodig: eenmalige acties zetten geen zoden aan de dijk. Het moet leuk blijven, je moet er lol in houden. Mensen willen een evenwicht vinden tussen geven en krijgen: laat het geen verplichting worden.

Hoe vindt je mensen die mee willen doen in een netwerk? Weer is het belangrijk dat je elkaar goed aanvoelt en aanvult. Iedereen heeft wel talenten. Benut deze en investeer erin.

Ook kun je ondersteuning inroepen voor het leren van nuttige dingen, zoals een bijeenkomst begeleiden, vastleggen van afspraken e.d.

Actieplannen maken & uitvoeren

Leuke voorbeelden van acties door een netwerk

- * Een buurtdebat voor jongeren
- * Een pleinontbijt
- * Danswedstrijd
- * Uitzendbureau voor tieners
- * Buurtbrede kerstversiering
- * Een straat- of themafeest
- * Actie voor verkeersveiligheid
- * Actie Ken je burens
- * Buddy-project voor jongeren
- * Schoonmaakacties
- * Breken van het vasten tijdens Ramadan
- * Bloembollenactie
- * 'Heitje voor karweitje'actie
- * Plan van aanpak tegen drugsoverlast
- * Picknick in het park
- * Kunst- of muziekwedstrijd
- * Laat je creatieve geest werken!

Begin met iets waar iedereen het in het clubje mee eens is. Dit moet ook iets zijn wat op redelijk korte termijn te doen is.

Hoe motiveer je bewoners om een actie op touw te zetten?

- Vraag naar elkaars talenten en vaardigheden. Waar is iedereen afzonderlijk goed in? Wat vinden jullie ook leuk om te doen? Zo kun je elkaar op ideeën brengen over de rol die ieder kan spelen. Je kauwt elkaar niet alles voor, maar gaat creatief brainstormen.
- Als niemand bijvoorbeeld een sponsor durft te zoeken en jij doet dat al zo vaak, dan kun je voorstellen om met iemand samen te gaan. Met z'n tweeën ga je naar de supermarkt of de kroegbaas. Je vraagt of die ene bewoner het woord doet, maar je belooft dat jij inspringt als het nodig is. Zo geef je iemand de kans om iets nieuws te proberen, zonder gelijk languit te gaan. Dat voelt wel zo veilig!
- Vraag naar elkaars wensen en droombeeld over de buurt. Als je daarvan een plaatje geschetst hebt, kun je elkaar de vraag stellen wat je er zelf voor zou kunnen doen. Het hoeft immers niet allemaal af te hangen van de overheid of corporatie!
- Vraag na afloop van activiteiten en werkzaamheden altijd naar ieders ervaring. Luister goed naar elkaar, leer van elkaar en moedig elkaar aan!

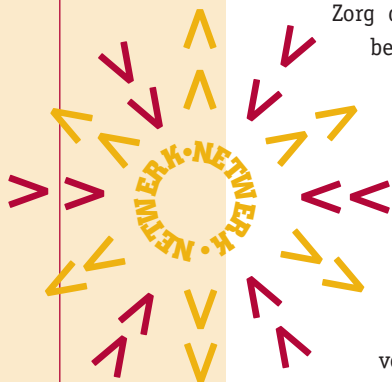
Een van de eerste activiteiten kan een planten-actie zijn.

Stap 5

Netwerk onderhouden

Zorg dat je niet een naar binnen gerichte club wordt. De beweging erin houden is het belangrijkste. Het netwerk moet geen eilandje worden in de wijk; eb en vloed moeten vrij spel hebben. Enthousiasme van enkele mensen slaat vaak over naar anderen. Als je met iets bezig bent vinden nieuwe mensen het soms ook leuk om aan te haken. Maak daar gebruik van. Nodig een nieuw iemand uit, als je denkt dat die persoon een leuke rol kan spelen in het netwerk. Als de belangstelling erg groot is, kun je denken aan de vorming van een binnenring en een buitenring.

Je kunt je afvragen in hoeverre je een strakke taakverdeling in het netwerk wilt of juist niet. Wat past het beste bij jullie? Het helpt om elkaar regelmatig vragen te stellen. Open staan voor elkaars ideeën en (positief-)kritische noten uitwisselen is heel belangrijk.

Om te voorkomen dat je vastroest als club kun je je ook afvragen of er een maximumtijd moet zijn dat je lid mag zijn. Verder kan het netwerk ook een rechtsvorm aannemen, bijvoorbeeld een stichting. Bedenk dat het allemaal kán, maar het hoeft beslist niet. Weeg de voor- en nadelen tegen elkaar af.

Bedenk dat een goede werkwijze wel zo praktisch is. Denk aan: verslaglegging, een archiefje opbouwen, post die binnenkomt. Kijk wat de mensen in je club zelf willen.

Soms ontwikkelt zich spontaan een voorzitter; maar de clou is: hou het zo informeel mogelijk. Het netwerk moet geen strak organisatie-achtig karakter krijgen. Het moet vooral leuk blijven.

Je zou iemand of een kern binnen het netwerk kunnen hebben die anderen weer polst om bij elkaar te komen. Dit zou ook een beroepskracht kunnen zijn.

Praat er met elkaar over hoe groot het gebied is dat je wilt bestrijken. Belangrijk is dat je uitgaat van wat gevoelsmatig jouw buurt is,

Tot slot

Deze tips komen voort uit de praktijkervaring van het opzetten van buurtpanels. Het zijn tips, geen voorschriften! Het belangrijkste is dat je steunt op jullie eigen inzichten en intuïtie wat in jullie wijk wel of niet mogelijk is. Dit boekje is daarbij niet meer dan een hulpmiddel. Hopelijk heb je er iets aan!

Al je ervaringen, mooie en minder mooie verhalen, avonturen en al je reacties zijn van harte welkom. Mail ze naar info@wijk.nl of stuur ze in per post en wij publiceren ze op onze website www.wijk.nl. Vermeld ook even hoe we je kunnen bereiken. Misschien kunnen jouw ervaringen andere bewoners weer helpen in hún eigen buurt!

Veel succes!

Colofon

Dit is de pdf-versie van het gelijknamige boekje door en voor actieve bewoners die werk willen maken van een dynamische interculturele wijk.

TEKST

Sima Nieborg
Verwey-Jonker Instituut
Alex Voets en Kitty van den Hoek
Stichting De Wijk

*Stichting De Wijk dankt
Lennert Böhmer en
Astrid Kuiper
uit de Indische buurt
van Amsterdam
voor hun kritische blik
op het concept
van dit boekje.*

ONTWERP

Gert Jan Bloemers, Oss

DRUK

Regeer en Reijnen, Tilburg

Stichting
De Wijk is van ons Allemaal

Keizersgracht 132
Postbus 11850
1001 GW Amsterdam

Tel 020 – 638 36 33
Fax 020 – 626 65 59
info@wijk.nl

© Amsterdam,
Stichting De Wijk, 2004

Dit boekje is voor bewoners gratis
(alleen porto-kosten) op te vragen bij
Stichting De Wijk

U kunt dit boekje ook via internet
downloaden: www.wijk.nl of
www.verwey-jonker.nl

DEZE PUBLICATIE IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

VSBfonds, Rabobank Foundation
Oranje Fonds en Ministerie van VWS

'Een goeie buurt maak je samen'

Interculturele bewonersnetwerken

